واکنش همایون شجریان به برخی منتقدان کلیپ جنجالی آلبومش:

حرمت‌ها را در کلام و دوستی‌ها حفظ کنیم

پرویز براتی

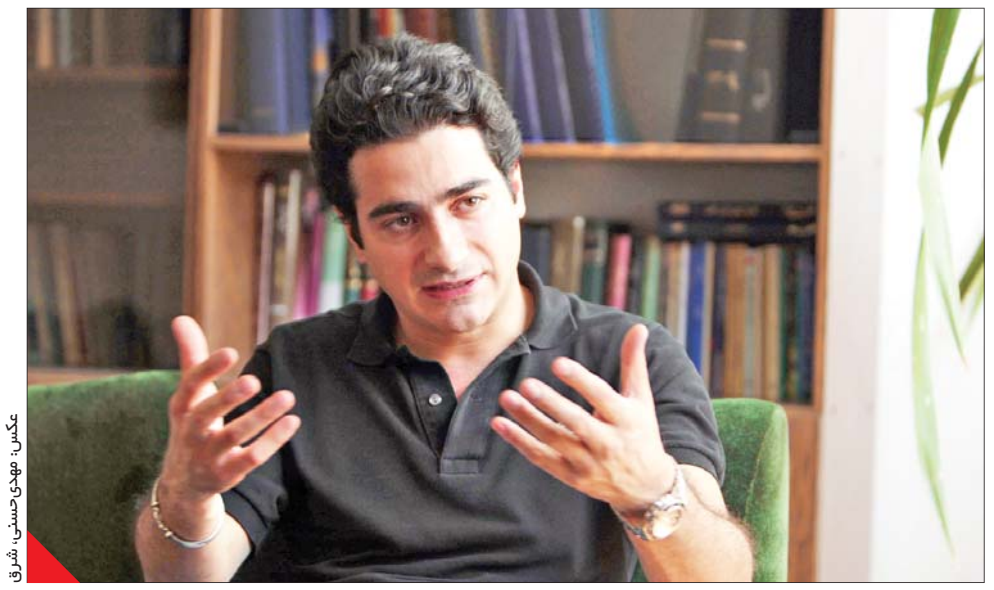

عکس: مهدی حسنی، شرق

اغراق‌شده، تصنعی و مضحک. اینها، تنها تعداد کمی از واژه‌هایی بود که پس از انتشار کلیپ باران کوثری برای تازه‌ترین آلبوم همایون شجریان و تهمورس پورناظری از سوی عده‌ای بر زبان رانده شد. البته واکنش‌ها از این هم فراتر رفت و متاسفانه فضای مجازی را گاه به‌دشنام از سوی عده‌ای قلیل آلوده کرد. کلیپ «چرا رفتی» برای نخستین قطعه آلبوم جدید همایون و تهمورس ساخته شده و قرار بود بیستم اسفند فقط در مراسم رونمایی اثر در تالار وحدت پخش شود، اما سر از شبکه‌های اجتماعی و ماهواره‌ای درآورد و طبعا به طور گسترده‌ای دیده و نقد شد. اما ماجرای این کلیپ چه بود و چرا تا این حد جنجالی‌شد؟

«چرارفتی»؛ از تالار وحدت تا تالار ناسزاها

«نه فرشته‌ام نه شیطان»، آلبوم جدید همایون شجریان و تهمورس پورناظری، به‌زعم کارشناسان نشان‌دهنده توانایی‌های این دو موسیقیدان در عرصه آواز و آهنگسازی است. در این آلبوم، تعدادی از موسیقیدان‌های شناخته‌شده دنیا همچون «پدرو ائوستاچه» نوازنده سازهای بادی، «جیمی جانسون» نوازنده گیتار باس، «شجاعت حسین‌خان» نوازنده سیتار و «دیوید گارنر» که ارکستراسیون اثر را انجام داده، همکاری دارند. این مجموعه از هشت قطعه تشکیل شده که هر کدام از آنها با سازبندی، تنظیم و فرم‌های آهنگسازی صورت پذیرفته است. شعرها هم از مولانا، شفیعی کدکنی، حسین منزوی، هومن ذکایی و سیمین بهبهانی هستند. اما از میان قطعات آلبوم، قطعه‌ای بیشتر مورد توجه قرار گرفت و سروصدا کرد که برای آن، موزیک ویدیو ساخته شده بود. «چرا رفتی» عاشقانه‌ای است از سیمین بهبهانی، که باران کوثری برای این قطعه کلیپی ساخت تا در مراسم رونمایی آلبوم مورد استفاده قرار گیرد. کوثری البته برای چند قطعه دیگر این آلبوم هم موزیک ویدیو ساخته بود که تنها «چرا رفتی» سر از فضای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای درآورد. در این کلیپ سحر دولتشاهی، باران کوثری، مهرداد صدیقیان، نوید محمدزاده و... بازی می‌کنند. منتقدان این کلیپ بر این باورند که احساسات تا حد زیادی رقیق‌شده و اغراق‌آمیز است. انتقادها البته از این سطح فراتر رفت و گروه‌هایی برای تمسخر کلیپ باران کوثری، کلیپ‌های تازه‌ای ساختند. با این حال آنچه مخاطب در این موزیک ویدیو می‌بینید، واکنش آدم‌ها نسبت به یک قطعه موسیقایی است که البته مشخص است با زمان و هزینه اندک ساخته شده. این تصاویر برای مراسم رونمایی این آلبوم تهیه شد و تنها برای خالی‌نبودن صحنه «تالار وحدت» به هنگام پخش کارها به آنجا رسید. از این‌رو قصد تولیدکنندگان این اثر از این حرکت، ساختن کلیپ نبود. این نکته‌ای است که «تهمورس پورناظری» آهنگساز پروژه «نه فرشته‌ام نه شیطان» چندی پیش نسبت به آن متذکر شده و در متنی آورده بود: «این تصاویر تنها برای استفاده در مراسم رونمایی از آلبوم «نه فرشته‌ام نه شیطان» ساخته شده بودند. با این حال شماری از حاضران تالار، اقدام به فیلمبرداری از این تصاویر کرده و آن را با کیفیت نامناسب در شبکه‌های مجازی منتشر کرده بودند. پس از آن شمار زیادی از مخاطبان این کار، خواستار دیدن این تصاویر می‌شوند که انتشار نسخه باکیفیت آن تنها پاسخی بوده به درخواست آن عده.» همان‌طور که تهمورس در آن یادداشت متذکر شده بود، پس از انتشار این کلیپ، واکنش‌های بسیاری به این تصاویر صورت گرفت که در نوع خود کم‌نظیر بود. بخشی بسیار خوشایند و بخشی سازنده و بخشی دیگر بسیار غم‌انگیز. خوشایند از این‌همه توجه سازنده و اینکه برخی ایرادات را به زبان تعهد و انسانی برزبان رانده‌اند. بخش افسوس‌برانگیز اما این بود که کامنت‌هایی با گفتاری به دور از ادب و نزاکت و فارغ از تربیت در فضای مجازی گذاشته می‌شد که نشان از خشم بود، نه دلسوزی.

همایون: انتقادها می‌تواند سازنده باشد

«شرق» طی تماسی تلفنی با همایون شجریان نظر او را درباره پخش این کلیپ از شبکه‌های ماهواره‌ای و حواشی آن جویا شد. او در این‌باره گفت: «بسیار متعجب شدم وقتی فهمیدم کلیپ رونمایی همه‌جا پخش شده است و شبکه‌های ماهواره‌ای آن را نشان می‌دهند. چون این‌کار به پیشنهاد تهمورس پورناظری تنها برای استفاده در مراسم رونمایی ساخته شد و من از پخش غیرمنتظره آن در شبکه‌های ماهواره‌ای کاملا غافلگیر شدم. هرچند پخش این کلیپ به دیده‌شدن و فراگیرشدن این اثر مخصوصا در نزد جوان‌ترها بسیار کمک کرد.»

وی در پاسخ به این سوال که بسیاری از افراد نظر مثبتی از ساخت تصاویر بر روی آهنگ «چرا رفتی» دارند، اما از سوی دیگر برخی معتقدند که این قطعه به قدری زیباست که نیاز به تصویر ندارد، گفت: «با وجود این تعدد نظرات این واقعیت را نمی‌توان کتمان کرد که در عصر امروز تصویر می‌تواند به فراگیر شدن اثر موسیقی کمک کند. ساخت کلیپ برای موسیقی اصیل، امری است که تا به حال به‌ندرت در داخل ایران اتفاق افتاده است و صددرصد حرکت روبه کمال خواهد داشت.» گستردگی انتقادات و حتی ساخت کلیپ‌های طنز نشان از توجه مردم به این آهنگ و کلیپ آن داشت، نکته‌ای که همایون شجریان آن را اینگونه شرح داد: «هرگونه بازتابی درمورد کلیپ و آهنگ چرا رفتی برای من و خالقان اثر قابل توجه است و بعضا برخی از این انتقادات می‌تواند سازنده باشد. حتی نگاه طنز به یک اثر، یا کاریکاتوری از یک چهره می‌تواند دوست‌داشتنی باشد؛ به شرط آنکه حرمت‌ها را نگه داریم، در کلام و در قلم‌مان دوستی‌ها را حفظ کنیم.»

این یک کلیپ نیست

«این تصاویر تنها برای استفاده در مراسم رونمایی از آلبوم «نه فرشته‌ام نه شیطان» ساخته شده‌اند.» در ابتدای تصاویری که باران کوثری برای آلبوم تهمورس و همایون ساخته این جمله بر صفحه نقش می‌بندد تا مخاطب دریابد «چرا رفتی» یک کلیپ نیست. همان‌طور که تهمورس پیش از این متذکر شده، آنانی که این تصاویر را به هر دلیل خوش نداشتند، چنانچه نوشتار آغازین آن را بخوانند درمی‌یابند که این تصاویر، کلیپ نیست. البته باران کوثری تا امروز پاسخی به انتقادها نداده و به نظر می‌رسد قصد این کار را نخواهد داشت.

یادداشت روز

دنیا خانه من است

بهرام دبیری
نقاش

● هرگاه اندیشه سیاسی بتواند و فرصت کند بر اندیشه دیگری از جمله فرهنگ غلبه کند، روزگار، نابسامان خواهد شد. جامعه ما از این مقوله، کم آسیب ندیده است. امر سیاسی هرروز به‌مناسبتی و منافعی تغییر می‌کند. سیاست امری آرمانی نیست، آنچنان‌که فرهنگ و هنر آرمانی هستند. سیاست برخلاف آنچه می‌گویند بی‌پدر و مادر نیست، توام با هوشیاری است و عقلانیتی برای کسب و حفظ منافع ملی که متغیر است به ضرورت زمانه. فرهنگ اما، بنیادی است، ارزش‌های ماندگار هویت‌ساز و پاینده‌آفرین است. ریچارد فرای، محقق و اندیشمند ایران‌شناس و عاشق ایران باید به خاکی بازگردد که برایش عاشقانه کار کرد، تمام عمر. ما هیچ درباره فرهنگ خود نمی‌دانستیم اگر پروفسور پوپ نبود، اگر ریچارد فرای و دیگران نبودند. خودمان چه کرده‌ایم برای تاریخمان؟ بناهای تاریخی و باشکوهمان به سلیقه هیچ‌کس‌هایی که جز سود نمی‌خواهند، هرروز ویران می‌شود؛ باغ‌ها خشکانده می‌شوند و نام کوچه‌ها و محله‌هایمان از یاد می‌روند تا حافظه تاریخی‌مان ویران شود تا ندانیم کیستیم. کتاب «عصر زرین فرهنگ ایران» یا «رنسانس شرق» یکی از عاشقانه‌ترین و ارزشمندترین کتاب‌هایی است که درباره تاریخ و هنر ایران و ارج‌نهادن بر آن نوشته شده است؛ کتابی که باید در دانشکده‌های ما تدریس شود. ریچارد فرای در ایران به دنیا نیامد اما او یک شهروند مسوول ایرانی بود. هنر و فرهنگانسان وطن است برای هرکس که می‌اندیشد، برای هرکس که بهروزی و آسایش آدمیزاد را می‌خواهد. کدام فعالیت انسانی را می‌شناسید که به اندازه هنر در پیوند جان‌های انسانی کوشیده باشد. جسدها می‌پوسند و می‌روند، به این اهمیت نمی‌دهند که کجا جسم‌ها دفن می‌شوند، اندیشه‌هاست که باقی می‌ماند و ملک هیچ‌کس نیستند. بنای یادبود فرای، کتاب‌های اوست و تاریخ هنر ایران، پروفسور پوپ بنای خلل‌ناپذیر یادمان نام اوست. اما جناب آقای رییس‌جمهور، اگر شما به درستی و دلسوزی در پی راه‌های تعامل با جهان هستید، در مقوله‌های سیاسی و... جزو وظایف قطعی شماست که در مقوله فرهنگی نیز در پی سازگاری با جهان باشید. شما نماینده ملتی صلح‌جو هستید. شما گفتید رییس‌جمهور تمام مردم ایران هستید، در این کشور هنرمند، متفکر، روشنفکر و از این قبیل طایفه کم نیستند که از شما درخواست‌هایی دارند و شما وظیفه دارید که به این درخواست‌ها پاسخ مثبت دهید. فرصت از دست می‌رود، نپذیرفتن پیکر پروفسور ریچارد فرای تازه بعد از آن‌همه قرارها جز بی‌اعتباری برای کشور ما هیچ نتیجه‌ای نخواهد داشت. جناب آقای روحانی از شما می‌خواهیم هرچه‌سریع‌تر و با احترام کامل جسد فرای به ایران آورده شود و در مراسمی باشکوه که برازنده این ایران‌شناس روشن‌بین باشد، در خاکی که عاشقش بود، آرام گیرد.

زیر آسمان فیروزه‌ای

حکم جنتی برای غلامعلی دهقان

● **شرق:** علی جنتی، غلامعلی دهقان را به عنوان نماینده معاونت راهبردی رییس‌جمهور در شورای ارزشیابی هنرمندان، نویسندگان و شاعران کشور منصوب کرده است. دهقان در گفت‌وگویی کوتاه با «شرق» از حضور شش عضو در این شورا خبر داد که شامل وزیر ارشاد یا نماینده تام‌الاختیار وی، نماینده معاونت راهبردی ریاست‌جمهوری، نماینده فرهنگستان هنر، نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نیز دو کارشناس خبره از جامعه هنری با تایید فرهنگستان هنر هستند. ریاست این شورا که مرجع ارزشیابی و اعطای درجه و گواهی هنری به هنرمندان، نویسندگان و شاعران کشور است برعهده وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی است. دهقان، سخنگوی حزب «اعتدال و توسعه» نیز می‌باشد.

«سفر رویایی کوتوله‌ها» به ارسباران

● **شرق:** نمایش «سفر رویایی کوتوله‌ها» به کارگردانی پرستو گلستانی، ۲۴فروردین تا ۳۰ اردیبهشت ساعت۱۰صبح برای کودکان پیش‌دبستان و دبستان در فرهنگسرای ارسباران روی صحنه می‌رود. این نمایش قصه دو مجسمه که درون باغچه‌ای در خانه آدم‌بزرگ‌ها زندگی می‌کنند و برای شناخت حیوانات و یافته‌های نو به سفر می‌روند را با ماجراهای جذاب روایت می‌کند. این نمایش با طراحی جالب صحنه با هنرمندی منوچهر شجاع با پنج بازیگر اجرا می‌شود.

بازگشت «داوود میرباقری» به صحنه

● **شرق:** داوود میرباقری بار دیگر قصد دارد که به تئاتر بازگردد. داوود میرباقری برای اهالی تئاتر چهره‌ای آشناست. حالا او بعد از سال‌ها دوری از تئاتر قصد دارد سال آینده با یک نمایش به تئاتر بازگردد. این تصمیم در پی دیدار این کارگردان تئاتر با حسین طاهری، مدیرکل هنرهای نمایشی گرفته شده و به گفته خود میرباقری، او در پی ایجاد فضایی جدید در تئاتر قرار است یکی از متن‌هایش را برای اجرای صحنه‌ای آماده کند. وی قرار است تمرینات نمایش جدیدش را زمستان امسال آغاز کند.

عبدالجبار کاکایی در نشست خبری «جشنواره شعر»:

میزبان صداهای مختلف هستیم

شرق: شورای اجرایی هشتمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر برای برگزاری جشنواره‌ای با صداهای مختلف با چالش‌های زیادی روبه‌رو است. هنوز یک‌ماه به آغاز این جشنواره در تهران مانده اما با توجه به حاشیه‌هایی که از ابتدا تا امروز برای برگزاری این جشنواره وجود داشته، به نظر می‌رسد عبدالجبار کاکایی، دبیر علمی این جشنواره راه سختی در پیش دارد؛ چالشی که باعث شده تا از اعلام نام داوران و کسانی که قرار است تقدیر شوند تا زمان برگزاری جشنواره، خودداری کنند. البته کاکایی معتقد است جشنواره روند منطقی خود را طی می‌کند و میزبان طیف‌های مختلف ادبی ایران خواهد بود. کاکایی در نشست خبری این جشنواره با اشاره به روند برگزاری جشنواره شعر فجر گفت: «معتقدیم تریبون دادن به تمامی صداها نباید محال باشد و تنوع سلیقه‌ها نباید حمایت‌ها را به سمتی خاص سوق دهد. به‌همین‌خاطر شورا سعی کرد به بازتعریف شعر انقلاب برای ایجاد همگرایی بیشتر برسد.» در این نشست خبری کاکایی به همراه محمدعلی بهمنی، فاطمه راکعی، عبدالقادر طراوت‌پور و سعید بیابانکی شرکت کرده بود.

اما حضور طیف شاعرانی که به شاعران انقلاب مشهور هستند و خود کاکایی هم به آنها گروه منسوب است در شورای سیاستگذاری شعر فجر این شبهه را به وجود آورده که این طیف از شاعران مانند هفت دوره گذشته سهم بیشتری از جشنواره شعر فجر را داشته باشند. کاکایی خودش هم این نکته را تایید کرد اما گفت: «تلاش ما در جشنواره هشتم همگرایی برای حضور تمامی نهله‌های فکری بود که برخاسته از یک گفتمان هستند اما این سوال از ما می‌شد که آیا چنین ترکیبی در شورای سیاستگذاری توان این همگرایی را دارد. پاسخ من این است که این امکان وجود دارد و استعداد ظهور و بروز آن نیز مشاهده می‌شود. کما اینکه در شعار ما که به تایید شورای سیاستگذاری نیز رسیده دعوت از صداهای متفاوت به وضوح عنوان شده است. پیشنهادهایی برای افزودن چهره‌های دیگری هم به این شورا وجود داشت که مورد توافق اعضای شورا هم بود اما بنا به مصالحی این اتفاق نیفتاد و تنها شاعران منسوب به انقلاب میزبانی جشنواره و عضویت در این شورا را پذیرا شدند. با این حال در رسیدن به تصمیم‌های مشترک، عقلانیت در شورا حاکم است و به انتخاب‌ها کمک می‌کند و شعار همگرایی هم شعاری است که بر مبنای همین عقلانیت شکل گرفت.» کاکایی تعریف جدیدی از شاعران ارایه کرد و گفت که در یک تقسیم‌بندی شبیه آنچه در دوران مشروطه وجود داشت هر شاعری که بعد از انقلاب به زبان فارسی شعر گفته را می‌توان شاعر دوران انقلاب دانست: «تاریخ همه شاعران نسل انقلاب را شاعر انقلاب می‌داند حتی اگر برای شعر انقلاب تعاریف متفاوت و متضادی را بگوییم. به همین خاطر ما در شورای سیاستگذاری جشنواره به منظور دعوت از صداهای متفاوت نیاز به تشکیل یک کمیته علمی یا اتاق فکر را احساس کردیم که می‌توانست در نزدیک کردن گروه‌های ادبی مولود ایجاد فکرهای تازه قرار بگیرد.» دعوت از یدالله رویایی به جشنواره شعر فجر که پیش از نوروز با واکنش برخی از رسانه‌های اصولگرا، این جشنواره را با چالشی جدی روبه‌رو کرد یکی از موضوعاتی بود که به نظر می‌رسید شورای برگزارکننده جشنواره شعر فجر خود را آماده صحبت کردن درباره آن کرده بودند. کاکایی حضور یدالله رویایی را در ایران تنها رایزنی برای دعوت از او و نه دعوت رسمی دانست و گفت: «انتخاب افرادی که به‌عنوان صداهای متشخص در جشنواره از آنها تقدیر می‌شود، به تصویب شورای سیاستگذاری خواهد رسید که همه اعضای آن از بدنه جریان شعر انقلاب هستند به همین خاطر معتقدم مخالفت با این تصمیمات، مخالفت با متن شعر انقلاب است.» براساس آنچه کاکایی گفت یکی از شاعرانی که قرار بود به این جشنواره دعوت شود میشل دوگی، شاعر فرانسوی بود. این دعوت از طریق رویایی صورت گرفت و او در کنار این خواستار شرکت در جشنواره شد: «اما متاسفانه در پروسه تبلیغات و تخریب جشنواره این هجمه به شکلی انجام شد که گویا ما از ایشان دعوت کرده‌ایم و حتی مقام وزارت نیز فکر می‌کرد که رویایی دعوت شده و در تهران است در حالی که حضور ایشان از موضوعات اصلی جشنواره نبوده است و البته گزارش غلطی هم که در تلویزیون پخش شد، به این ماجرا بیشتر دامن زد.» یکی از ویژگی‌های این دوره از جشنواره شعر فجر داوری اشعار شاعران بدون درنظرگرفتن کتاب‌های آنهاست؛ موضوعی که به گفته دبیر جشنواره به‌دلیل سخت‌بودن پروسه نشر کتاب در چندسال گذشته است: «میراث کارشناسان کتاب و نشر در سال‌های گذشته هم این بوده که بسیاری از آثار شاعران را توقیف کرده‌اند و مانع از انتشار آن شده‌اند به همین خاطر در این دوره از جشنواره تصمیم گرفتیم ملاک ما برای دعوت از شاعران آخرین سروده آنها باشد.» کاکایی ابراز امیدواری کرد که به‌زودی تسریعی در روند صدور مجوز آثار توقیف‌شده شاعران صورت بپذیرد و وزارت ارشاد هم سعه‌صدر بیشتری در این مورد به‌خرج دهد. موضوع رفع توقیف برخی از آثار شاعران یکی از موضوعاتی است که به نظر می‌رسد شورای برگزاری جشنواره شعر به‌دنبال آن است. کاکایی در این مورد گفت: «در موضوع ممنوع‌القلم‌ها در کمیته علمی این موضوع مطرح شد که شاید به دلیل برخی از اعمال سلیقه‌ها در فرآیند ممیزی یا بوروکراسی اداری آثار این شاعران با مشکل مواجه شده است. ما از اداره کتاب درخواست کردیم تا فهرستی از اینگونه کتاب‌ها به ما ارایه کند تا از طریق پتانسیل جشنواره اقدامی برای رفع این مساله انجام شود.» هشتمین جشنواره شعر فجر از ۲۷ تا ۳۱ اردیبهشت در تهران برگزار می‌شود.

خبرسازان

هتل - زندان قصر راه‌اندازی می‌شود

● **شرق:** «باغ‌موزه قصر عصرهای روز جمعه برای بازدید خانواده‌ها رایگان می‌شود. هتل زندان قصر راه‌اندازی می‌شود. بلک‌باکس تئاتر این مجموعه در فاز دوم در دسترس هنرمندان جوان قرار می‌گیرد.» اینها بخشی از خبرهایی بود که محمدرضا سعیدی، مدیر باغ‌موزه قصر در نشست خبری و برنامه‌ای که برای خبرنگاران در نظر گرفته شده بود در کنار زندان‌های دوره پهلوی دوم از آنها صحبت کرد؛ برنامه‌هایی که قرار است نه‌تنها باعث بالابردن میزان مخاطبان این محوطه تاریخی با بیش از ۲۰۰سال سابقه در دل تهران بزرگ باشد که آن را به اقشار مختلف معرفی کند. مهم‌ترین برنامه این باغ‌موزه البته حضور بیشتر خانواده‌ها برای بازدید و شناخت بخشی از تاریخ معاصر ایران است که در دل این باغ‌موزه نهفته شده است؛ هدفی که با تغییر در برنامه بازدید و افزودن بخش بازدید، باغ ایرانی آن را تعمیم داده‌اند. به گفته مدیر باغ‌موزه قصر با آغاز فاز دو این مجموعه قرار است یک بلک‌باکس برای تئاترهای آماتوری راه‌اندازی شود. یکی از ویژگی‌های باغ‌موزه قصر راهنمایی بخش زندان سیاسی توسط زندانیان سیاسی دهه ۵۰ است. حالا سعیدی گفته که با پیداشدن یکی از زندانبان‌های سال۱۳۳۵ اطلاعات تازه‌ای از زندان در اختیارشان قرار گرفته است. مهم‌ترین موضوعی که این زندانبان قدیمی گفته، وجود برج جن در داخل مجموعه است که توسط او و تعدادی از همکارانش مکانش نشان داده شده و حالا قرار است با داستان‌های زندانیان و زندانبانان این برج بازسازی شود. اما شاید طرح هتل -زندان برای مجموعه باغ‌موزه قصر یکی از متفاوت‌ترین برنامه‌هاست که قرار است در این بنای تاریخی پیگیری شود. در همه‌جای دنیا هتل- موزه یکی از جذاب‌ترین مکان‌هایی است که گردشگران را به خود جذب می‌کند و افراد زیادی هستند که دوست دارند یک شب در آن اقامت کنند. این طرح در زندان سیاسی زندان قصر در حال راه‌اندازی است و نوروز ۹۳ با اسکان ۱۳نفر از گروه موسیقی ورشرنگ خراسان‌رضوی کلید خورده است.

IEON
Since 1960

آبان جنوبی: خیابان کریم خان زند
خیابان آبان جنوبی، نبش چهارراه ورشو
تلفن : ۸۸۹۰۴۶۲۵-۸۸۹۳۰۳۶۳

نیاوران: خیابان دکتر باهنر(نیاوران)
قبل از دوراهی دزاشیب
تلفن : ۲۲۷۲۴۲۰۰-۲۲۷۲۴۴۰۰

صبحانه متفاوت در سام سنتر
فرشته: سام سنتر- طبقه۸
تلفن : ۲۲۶۵۳۸۴۱

www.leon1960.com